

Landen om ons heen: geen programmaraden?

Nederland heeft met het fenomeen programmaraden een vrij uitzonderlijke positie met betrekking tot zeggenschap van burgers over wat op de kabel wordt uitgezonden. Een rondgang langs onze burens.

België

België is het dichtstbekabelde land van Europa. Meer dan 95 % van de huishoudens heeft een abonnement op de kabel. De regelgeving voor media en infrastructuur is in België aan de Vlaamse, Franstalig Belgische en Brusselse overheden gedelegeerd. De invulling van de kabel is in de drie gebieden met name ingegeven vanuit "must-carry" bepalingen. Verder wordt de invulling van wat wel en niet op de kabel te zien is overgelaten aan de kabelaars die in onderhandeling met zenders treden over de toegang tot de kabel. België is overigens het enige land van de Europese Unie dat geen concurrentie kent via satelliet en/of ether. Alleen de publieke zenders van de VRT resp. de RTBF zenden uit in de ether.

De situatie voor Wallonië wordt bepaald door de Franstalig Belgische gemeenschapsregering en -parlement. Deze heeft in 2003 in een nieuwe wet opgenomen dat alle zenders van de publieke Franstalige omroep te zien moeten zijn: daarbij gaat het om RTBF La Une en RTBF La Deux. Ook de diensten van 'lokale' zenders moeten vertoond worden, alsmede door de regering aangewezen omroepen waarin de RTBF een deelneming heeft. Dankzij deze bepalingen hebben TV 5 en EuroNews een verzekerde distributie. Distributie van twee VRT-radio-

en tv-zenders zijn verplicht gesteld indien in Vlaanderen ook twee RTBF radio- en tv-zenders worden uitgezonden. Naast deze verplichting hebben kabelaars de plicht om één (radio)zender van de Belgisch Duitstalige publieke omroep BRF uit te zenden.

Geen klachten over het aanbod

Het tv-station RTL-TVi heeft als enige commercieel station nog een (aflopend) must-carry status vanuit de 'oude' regelgeving. Die behelsde dat in ruil voor investeringen in Belgische producties een must-carry status op de kabel verkregen kon worden. De rest van de invulling op de kabel is een zaak tussen zenders en kabelexploitanten. Volgens Jean-François Furnemont, directeur van toezichthouder CSA (Conseil Supérieur de l'Audiovisuel) is het alleen bij kabeelaar

Télédis-ALE in de regio Luik een kwestie geweest over het niet naleven van de bepaling om VRT Ketnet/Canvas door te geven. Dit is inmiddels opgelost, aldus Furnemont. In Wallonië is er een grote wens om steeds meer zenders uit Frankrijk op de kabel te krijgen. Zenders als TF 1, France 2, France 3 en ARTE zijn nagenoeg overal te zien, terwijl alle Franstalig Belgisch commerciële netten in heel Wallonië en de regio Brussel verspreid worden. Volgens Furnemont zijn er in algemene zin geen klachten over het aanbod. Het fenomeen programmaraden is niet bekend in Wallonië dat samen met Brussel zo'n 20 kabelexploitanten kent.

Om de kabelaars te dwingen klachten over de dienstverlening van kabelaars serieus te

Lees verder op pagina 2

Swart op wit

Wie zal oordelen?

Misschien is het bericht u bij het doornemen van de stapel vakantiekranten niet opgevallen. Het kreeg ook niet zoveel aandacht, het berichtje over de locatie van een grote scholengemeenschap waar de "vestigingsdirecteur" een wel heel aparte aanpak van het schoolonderzoek had gekozen. Het toekennen van de cijfers voor het gemaakte werk werd niet overgelaten aan de docenten, maar vond plaats in overleg tussen de betreffende ouders en deze directeur.

"Ouders zijn vaak niet gelukkig met de beoordeling zoals docenten die geven en het is natuurlijk ook zo dat zij hun kinderen veel beter kennen dan een docent. Juist als kinderen door stress of gebrek aan concentratie net ten tijde van het schoolonderzoek wat minder presteren zijn ouders veel beter in staat de werkelijke vermogens van een leerling in te schatten."

Het opmerkelijke van het bericht in de vakantie was dat de Onderwijsinspectie, die de school al maanden terug had aangeschreven om deze praktijk te beëindigen nu door de Raad van State in het ongelijk werd gesteld. Het schoolonderzoek is volgens dit rechtcollege bedoeld om elke school in staat te stellen vanuit de eigen invalshoek een waardering te geven van de capaciteiten van de individuele leerling en de redenering van genoemde vestigingsdirecteur is daarmee in overeenstemming.

Goed, u had dat bericht gemist, maar wat moet 'Swart op wit' daarmee? Hier is een bekentenis op zijn plaats. Het voorgaande stukje is fictief, beschouwd u het maar als mijn broodje Aap met komkommer. Maar wat wel is gebeurd is ongeveer even raar.

Casema heeft het advies van de programmaraad Bollenstreek om SBS en RTL in het standaardprogramma op te nemen naast zich neergelegd. Casema heeft een 'pluspakket' ontwikkeld dat nauwelijks duurder is dan het standaardprogramma van andere aanbieders en - ik paraphraseer - 'programma-aanbieders zijn vaak niet gelukkig met de beoordeling zoals programmeraden die geven', zodat SBS en RTL ook veel liever in dit pluspakket wordt opgenomen dan door veruit de meeste abonnees wordt aangeschaft. Het wettelijke standaardpakket is daarmee in wezen uitgehold tot een 'minpakket'.

Het opmerkelijke bericht in de zomervakantie is dat het Commissariaat voor de Media, dat tegen deze uitholling van de Mediawet in het geweer was gekomen, van de Raad van State geen gelijk kreeg. De ontwikkeling van het 'minpakket' is uiteindelijk even funest voor de consument als het hierboven geschetste 'schoolonderzoek' dat zou zijn voor het vervolgonderwijs. Eerst heb je het misschien niet eens zo in de gaten, maar tegen de tijd dat het je opvalt is het al te laat. De wettelijke consumentenbescherming wordt nu zowel inhoudelijk (advies programmeraden) als financieel (prijsmaatregel) gericht op het 'minpakket', terwijl bij het werkelijke standaardpakket halve en hele monopolisten vrij spel krijgen.

Opvallend is bij deze gang van zaken ook de rol van het auteursrecht zoals de programma-aanbieders dat mogen uitoefenen. Deze zaak laat goed zien hoe misplaatst de gedachte is dat het opheffen van technische beperkingen 'vanzelf' tot keuzevrijheid voor de consument leidt. Zoals Microsoft fraai heeft gedemonstreerd kun je louter op basis van auteursrecht en schaalvoordeel nog altijd zeer venijnige monopolistische praktijken ontplooiën. In de kabelbrief van het kabinet wordt al geschreven over overleg tussen programma-aanbieders en kabelbedrijven. Er is de afgelopen jaren voldoende leergeld betaald met privatisering zonder adequate bescherming van consumenten. Het kabinet hoort dus te waken over de consumentenbescherming op de kabel en de truc met het 'minpakket' alert aan te pakken.

Marco Swart, Voorzitter Kabelraden.nl

Landen om ons heen: geen programmaraden?

nemen is in de regelgeving opgenomen dat elke kabelaar een 'mediateur' in vaste dienst heeft die jaarlijks rapporteert aan de CSA.

De situatie voor Brussel wordt hier buiten beschouwing gelaten; deze valt onder de directe competentie van de Brusselse deelregering en kent een mix van Franstalig Belgische en Vlaamse mustcarry bepalingen.

Vlaanderen

Vlaanderen bevindt zich in een overgangspositie. Sinds de liberalisering van commerciële omroepen in Vlaanderen was het wettelijk zo geregeld dat alle omroepen met een Vlaamse erkenning die zich richten op de hele Vlaamse gemeenschap automatisch een 'must carry' statuut verkrijgen. Op deze wijze hadden de commerciële zenders VTM, Kanaal 2, Jim TV, LibertyTV, VT4, Kanaal Z en Vitaya zekerheid over distributie via de kabel van hun zenders.

In de nieuw aangenomen mediawet (die nog door de nieuwe Vlaamse mediaminister moet worden bekrachtigd) zijn de must carry-bepalingen voor de Vlaamse commerciële zenders komen te vervallen. Al in 1999 wees de Europese Commissie Vlaanderen er op dat de must carry bepalingen buitenproportioneel waren. In de nieuwe wetgeving (in Vlaanderen decreten genoemd) zijn voortaan als must-carry opgenomen alle VRT radio- en televisiezenders, de aanwezige regionale (commerciële) Vlaamse televisiezender (in de praktijk één per gebied waarbij dit kosteloos dient te geschieden), twee radiozenders en twee tv-stations (RTBF La Une en RTBF La Deux) van de Franstalige publieke omroep RTBF en één radiostation van de Duitstalige publieke omroep BRF. Daarbovenop dienen in Vlaanderen ook verplicht alle Nederlandse publieke zenders (Nederland 1, 2 en 3) te worden doorgegeven, alsmede minimaal twee van de vijf Nederlandse publieke landelijke radiozenders.

Nieuwe regelgeving

Voor uitzending van niet EU-zenders dient toestemming door het Vlaamse Commissariaat voor de Media te worden gegeven. Volgens een woordvoerder van de media-minister is nog onduidelijk hoe de nieuwe regelgeving zal uitpakken. De praktijk is overigens nu al dat in heel Vlaanderen (zonder Brussel) alle commerciële Vlaamse zenders overal te zien zijn - ook niet-must-carry zenders als TMF Vlaanderen en MTV/Nickelodeon. Laatstgenoemde is overigens de Nederlandse versie; voor kinderzenders is een verbod op reclame in Vlaanderen van kracht.

67 % van de kabelmarkt in Vlaanderen wordt beheerst door Telenet-MixtICS. Slechts vijf overige kabelaanbieders bedienen de rest van Vlaanderen (exclusief de regio Brussel). Het idee van een programmaraad is in Vlaanderen nooit aan de orde geweest.

Duitsland: per Bundesland geregeld

Duitsland is opgebouwd als federaal land uit verschillende Bundesländer (deelstaten). Alhoewel in Duitsland er een iets evenwichtiger verdeling is van marktmacht tussen kabel, ether en satelliet, heeft de kabel toch nog altijd een marktaandeel van circa 56 % tegen circa 40 % satelliethouders. In Duitsland is de invulling van de kabel onderdeel van de regelingen die per Bundesland zijn ondergebracht bij een zogeheten 'Medienanstalt'. Het betekent dat wetgeving en invulling per deelstaat kunnen verschillen. In de buurregio Nordrhein-westfalen is dit bij de 'Landesanstalt für Medien Nordrhein-Westfalen (LfM) ondergebracht.

De benoeming van de relevante 'Mediakommission' vindt bij de LfM plaats door zeven door het regionale parlement benoemen en achttien vanuit maatschappelijke organisaties benoemen. Daarbij hebben instanties als de kerken, vakbond, journalistiek, onderwijs, sportorganisaties e.d. elk zetels in de 'Mediakommission'.

Nordrhein-westfalen

In Nordrhein-westfalen heeft de exploitant ISH nagenoeg alle kabel-aansluitingen in handen. De LfM heeft een beslisrecht over 17 tv-kanalen de rest van de invulling wordt door de kabelaar zelf bepaald. In andere deelstaten hebben 'medienanstalten' overigens over het gehele pakket competentie.

De landelijke publieke zenders ARD, ZDF, ARTE, 3Sat, KinderKanal en Phoenix alsmede de regionale publieke zender WDR Fernsehen, de ether uitgezonden commerciële zenders RTL, Sat.1 en Vox genieten samen met de radiozenders WDR 1 Live, WDR 2, 3, 4, 5, Deutschlandfunk, DeutschlandRadio Berlin en de lokale radiozender van een soort 'must carry' status. Om de variëteit van het pakket te garanderen zijn wettelijk en door LfM zelf een aantal criteria opgesteld op basis waarvan het pakket wordt samengesteld. Grensregio-televisie (Nederland 1-2-3, VRT TV 1 en RTBF La Une), overige regionale Duitse omroepen, Duitstalige commerciële zenders en bepaalde internationale zenders komen in aanmerking voor distributie. In de mediawet is daarbij ook opgenomen dat een open kanaal deel moet kunnen uitmaken van het aanbod alsmede homeshopping. Alleen in de daadwerkelijke grensregio is overigens één van de grenszenders beschikbaar. De LfM is ook het orgaan dat licenties afgeeft voor uitzending op satelliet en in de ether voor Nordrhein-westfalen en is als zodanig enigszins vergelijkbaar met het Commissariaat voor de Media, zij het dat het meer competenties heeft.

Must-Carry bepalingen

In de meeste EU-landen zijn met uitzondering van enkele must-carry bepalingen in mediawetten geen verdere regels getroffen over hoe kabelcapaciteit moet worden ingevuld. Dit komt door de beperkte dominantie van kabel-distributie. Opvallend is dat het zeer dichtbebelde België met de nieuwe regelgeving in beide taalgebieden een redelijk liberale koers vaart, waar Duitsland strakke regelgeving heeft over de kabeldoorgifte, waarin de 'Medienanstalten' op transparante én geregleerde wijze de invulling van de kabel vastleggen. *DdJ*

KORT NIEUWS

Handboek programmaraden verschenen

Begin augustus is het handboek voor programmaraden eindelijk verschenen. Het handboek is toegestuurd naar alle leden van programmaraden, rechtstreeks of via het secretariaat. Voor andere geïnteresseerden is een beperkt aantal exemplaren beschikbaar. Het handboek geeft de stand van zaken op dit moment weer bij een groot aantal onderwerpen. Maar de kabelwereld is continu in beweging. Daarom zullen we de komende tijd ongetwijfeld wijzigingen en aanvullingen publiceren op onze website. Elders in deze Kabelraad kunt u al een aanvulling bij het onderdeel "auteursrechten" vinden. Het is de bedoeling om de wijzigingen in de loop van de tijd ook op papier toe te sturen. Het handboek is niet voor niets losbladig gemaakt!

Mocht u vragen of opmerkingen hebben over de inhoud van het handboek, of heeft u nog geen handboek toegestuurd gekregen, neem dan contact op met Kabelraden.nl.

De programmaraden voor de Bollenstreek en Leiden hebben gezamenlijk nieuwe criteria vastgelegd die voortaan als basis moeten dienen voor het programmaraadadvies. Volgens secretaris Piet van der Vooren was het voordien niet altijd helder op basis waarvan een advies tot stand kwam.

Commerciële zenders

Een tweede categorie omvat de commerciële zenders. Hiervoor hanteert de programmaraad het criterium van best beluisterde (commerciële) zenders (Top 5). Deze zijn afhankelijk van de luistercijfers van IntomartGFK. Daarnaast heeft de programmaraad een 'kavelindeling' gemaakt van zeven soorten waarbij telkens één station een kans maakt: nieuws, Nederlandstalig/Europees, recente bijzondere muziek, niet-recente bijzondere muziek, klassieke muziek, wereldmuziek, jazz

en regionaal-commercieel. Van der Vooren erkent dat de omschreven kavelkeuze arbitrair is. Zo is de ConcertZender voor wereldmuziek erin geplaatst, terwijl alleen Classic FM voor klassiek wordt ingeschaald. Van de Vooren zegt dat het idee voor een verkaveling van de frequentieverdeling vandaan komt.

Naast deze radiostations heeft de programmaraad besloten een internationale (wereld)omroep uit de omliggende taalgebieden te selecteren (Frans, Duits en Engels).

Radiocriteria voor Bollenstreek en Leiden

Vaak was dit 'min of meer willekeurig'. De criteria bepalen de invulling van het basispakket van 25 radiostations. De programmaraden geven daarnaast een vrijblijvend advies over de rest van het pakket. Volgens Van der Vooren wordt dit in goed overleg met Casema gedaan. Aangezien Casema in haar hele werkgebied het radio-aanbod beperkt tot 32 radiostations, omvat dit aanvullend advies slechts zeven radiostations. De Casema-netten van de Bollenstreek en Leiden zijn wat radio betreft gekoppeld.

Must-Carry

De criteria leiden tot de volgende indeling van het radio-advies in de Bollenstreek/Leiden: Naast de zeven vaststaande must-carry radiostations worden twee (het minimum) radiostations van de VRT benoemd. De programmaraad hanteert daarbij als het criterium internationale (wereld) omroepen te prefereren boven nationale buitenlandse publieke omroepen. Volgens Van der Vooren is dit bewust beleid om geen 'dubbelingen' met de reguliere Nederlandse zenders te krijgen. Bovendien is volgens de vertegenwoordiger van de programmaraad deze programmering veelal bewust op het buitenland gericht. VRT-RVi 1 (Radio Vlaanderen Internationaal) is dus verkozen om onderdeel te zijn van de must-carry. Deze zender valt volgens Van der Vooren onder het omschreven must carry principe van een 'Nederlandstalige landelijke Belgische openbare omroepdienst'. Als tweede mustcarry VRT-zender heeft de programmaraad VRT Klara geadviseerd. Verdere VRT-zenders kunnen alleen in het aanvullend pakket geadviseerd worden.

Concept-advies Leiden & Bollenstreek

De programmaraden Leiden & Bollenstreek zullen komend najaar het advies voor het jaar 2005 definitief vaststellen op basis van de nieuwe criteria. Voor het aanvullend pakket organiseren de programmaraden presentatie-avonden. Hieronder is het conceptadvies op basis van de nieuwe criteria te vinden.

Volledig concept-advies

Must Carry
Radio 1
Radio 2
Radio 3FM
Radio 4
747 AM
Radio West
Nens/Holland Centraal/Radio Rijnsburg/VLOK/Unity FM

Keuze programmaraad:

VRT-RVi 1 (categorie must carry VRT)
VRT Klara (categorie must carry VRT)
Sky Radio (categorie Top 5)
Radio 538 (categorie Top 5)
Noordzee FM (categorie Top 5)
Radio Veronica (categorie Top 5)
Radio 10 Gold (categorie Top 5)
Deutsche Welle (Duitstalig)(categorie naburige talen, Duits)
BBC World Service (categorie naburige talen, Engels)
Radio France Internationale (categorie naburige talen, Frans)
BNR Nieuwsradio (categorie kavel nieuws)
RTL FM (categorie kavel Nederlandstalig/Europees)
Kink FM (categorie kavel recente bijzondere muziek)
Arrow Rock Radio (categorie kavel niet-recente bijzondere muziek)
Classic FM (categorie kavel klassiek)
Arrow 90.7 FM (categorie jazz)
City FM Classic Rock (categorie regionaal-commercieel)
De ConcertZender (categorie Wereldmuziek)

Hierdoor zijn Deutsche Welle, Radio France Internationale en BBC World Service verzekerd van een kabelplek in het basispakket.

Dringen

Gevolg van deze nieuwe categoriale indeling van het kabelpakket is dat het voor zenders als ID&T Radio, Colorful Radio, Radio 227, Yam FM, Fresh FM, Yorin FM en liefhebbers van de overige VRT- en BBC Radiozenders dringen wordt. Immers deze zenders behoren nu tot het vrijblijvende te adviseren aanbod van zeven radiostations.

Van der Vooren zegt hierover dat indien Casema - net als andere kabelaanbieder - haar kabelradio-aanbod zou uitbreiden tot circa 40 radiostations het probleem voor de schaarste veel minder zou zijn.

Overigens hanteren meer programmaraden, waaronder de Algemene Programmaraad (APR) voor Amsterdam,

een categoriale indeling. De APR-regeling gaat over 39 radiostations en is iets flexibeler is dan die van Leiden & Bollenstreek. Van der Vooren zegt hierover dat met de inkadering het pakket juist meer transparant en pluriformer samengesteld wordt dan voorheen. *DdJ*

KORT NIEUWS

UPC en Casema mogen tarieven in Amstelveen en Hilversum niet verhogen.

UPC en Casema mogen hun kabeltarieven voor het standaardpakket kabeltelevisie en -radio in respectievelijk Hilversum en Amstelveen dit jaar niet verhogen. Dat heeft het gerechtshof in Amsterdam bepaald in kort geding.

Als gevolg van het arrest draait UPC de al doorgevoerde prijsverhoging in Hilversum terug, zo liet een woordvoerder weten. Net als branchegenoten Essent en Casema is UPC dit jaar druk bezig met het "kostendekkend" maken van zijn tarieven. Voor de meeste van de 151 UPC-gemeenten komt dat neer op een prijsverhoging. Daartegen heeft een aantal gemeenten zich de afgelopen maanden verzet via juridische procedures.

Onduidelijkheid

Casema, dat de tariefsverhoging in Amstelveen in april invoerde, wil toe naar een landelijk tarief van 13,30 euro (inclusief btw) voor haar 87 gemeenten. De zegsman wijst erop dat met deze uitspraak de onduidelijkheid blijft voortbestaan. Er liggen inmiddels zowel uitspraken waarbij de gemeenten, als waarbij de kabelaanbieder in het gelijk zijn gesteld. Tot dusver voelen de kabelbedrijven zich nog steeds gesteund door een eerder vonnis in de zaak van de gemeente Wageningen versus UPC. Eind januari oordeelde de rechtbank in Amsterdam dat Wageningen niet bevoegd is om regels te stellen voor de radio- en televisietarieven en voor het zenderaanbod. Na rijp beraad besloot de gemeente dit besluit toch aan te vechten. Net als Casema toonde UPC zich "verbaasd" over de uitspraak van het gerechtshof. "We onderzoeken welke juridische middelen ons nog ter beschikking staan", zei een woordvoerder. Omdat het beroep in de bodemprocedure Wageningen-UPC nog loopt "blijft de juridische onduidelijkheid overheersen".

Een nieuwe zender in het advies, en dan?

Een korte toelichting door mr. A.P.J.M van Loon (VECAI)

Kabelraden.nl krijgt regelmatig de vraag voorgelegd waarom niet alle buitenlandse zenders zo maar doorgegeven kunnen worden op de Nederlandse kabel. In het handboek voor programmaraden, en al eerder in de Kabelraad, besteden wij daarom aandacht aan auteursrechtenkwesies en technische (on)mogelijkheden. Om nog meer duidelijkheid te krijgen vroegen we aan Ad van Loon, Manager Juridische Zaken en Regelgeving van de VECAI, om een aantal zaken voor ons op een rijtje te zetten. Wij vroegen hem: wat moet de kabelexploitant doen om een nieuwe zender in het pakket op te kunnen nemen?

Doorgifteovereenkomst

Alvorens gehoor te geven aan het advies van een programmaraad om een bepaald programma in zijn pakket op te nemen, zal de kabelexploitant moeten nagaan of het desbetreffende programma beschikbaar is voor doorgifte in zijn verzorgingsgebied. Wil een programma beschikbaar zijn voor kabeldoorgifte, dan moet daaraan de toestemming ten grondslag liggen van de omroeporganisatie die het programma produceert alsmede de toestemming van, van deze omroeporganisatie onafhankelijke derden die rechten hebben ten aanzien van onderdelen van het desbetreffende programma. Dit geldt zowel voor radiolas televisieprogramma's.

In de praktijk betekent dit dat de kabelexploitant een doorgifte-overeenkomst moet proberen te sluiten met de omroeporganisatie die het door de programmaraad geadviseerde programma produceert. Omdat het vaak gaat om buitenlandse omroeporganisaties is dit niet altijd eenvoudig.

Toestemming van derden

Als de omroeporganisatie al bereid is toestemming te geven, dan moet vervolgens nog toestemming worden verkregen van derden die rechten hebben in het desbetreffende programma. Het gaat hierbij om de rechten van componisten en tekstdichters, van producenten van fonogrammen (d.w.z. CD's, DVD's, videobanden, etc.) van uitvoerend kunstenaars wier prestaties zijn opgenomen in commerciële fonogrammen, van van de omroeporganisatie onafhankelijke film- en televisieproducenten, van eigenaren van beeldrechten (fotografen; kunstschilders; e.d.), van vertalers/ondertitelaars, enz.

Met name bij buitenlandse omroepen is het niet altijd eenvoudig na te gaan wie er zoal rechthebbenden zijn. Zo kunnen uitvoerend kunstenaars en fonogrammenproducenten alleen rechten claimen indien zij onderdaan zijn van of (in het geval van rechtspersonen) zijn opgericht naar het recht van een van de lidstaten van de Europese Unie of van een staat die behoort tot de zogenaamde Europese Economische Ruimte, of een staat die partij is bij het Verdrag van Rome inzake de bescherming van uitvoerende kunstenaars, producenten van fonogrammen en omroeporganisaties. Dit moet dus worden nagegaan.

Buma

Indien het programma's van omroeporganisaties betreft die op enigerlei wijze binnen de Europese Unie opereren dan mogen kabelbedrijven niet met individuele rechthebbenden de kabelrechten regelen, maar moet dit verplicht via een collectieve beheersorganisatie (zoals AGICOA, SEKAM, Buma, SENA, Burafo, Beeldrecht, LIRA). Dit betekent echter wel dat, ter voorkoming van dubbele afdrachten, onderzocht moet worden of de individuele rechthebbenden hun rechten hebben overgedragen aan dat soort organisaties en of er geen sprake is van een dubbele overdracht. In veruit de meeste gevallen hebben de individuele rechthebbenden namelijk hun rechten al overgedragen aan film- en televisieproducenten. Componisten en tekstdichters opereren traditioneel uitsluitend via een

collectieve beheersorganisatie (in Nederland: Buma).

Verder weet een kabelbedrijf nooit precies welke rechten hij zoal moet regelen indien hij een bepaald programma wil gaan doorgeven. Hij heeft immers totaal geen invloed op de samenstelling van het programma door een omroeporganisatie en weet ook niet welke rechten van derden de desbetreffende omroeporganisatie in haar programma's zal gaan gebruiken en ook niet welke rechthebbenden het kabelexploitatiecontractueel hebben overgedragen aan de omroepen. Om niet teveel te betalen is het zaak dat hij hiervan wel een idee probeert te verkrijgen.

Modelovereenkomsten

Om enige orde in de chaos te scheppen hebben de gezamenlijke kabelbedrijven verenigd in VECAI, sinds het begin van de jaren '80 van de vorige eeuw, een aantal modelovereenkomsten gesloten met rechtenorganisaties en/of omroepen. Door op basis van die modellen individuele overeenkomsten aan te gaan met rechtenorganisaties en/of omroepen kunnen kabelexploitanten eenvoudig en voor een groot aantal programma's de toestemming voor kabeldoorgifte verwerven.

VECAI sluit deze modelovereenkomsten ten aanzien van programma's die veel worden doorgegeven. Zodra een programmaraad een programma adviseert dat niet onder een modelovereenkomst valt, zal het desbetreffende kabelbedrijf alle bovengenoemde toestemmingen op ad hoc basis moeten proberen te verwerven (hetgeen niet altijd lukt en in ieder geval uiterst tijdrovend is). Het meest recente voorbeeld van een geval waarin het niet is gelukt tijdig de rechten te regelen voor kabeldoorgifte in Nederland is dat van de Vlaamse

sportzender "Sporza"; en hier ging het dan nog wel om een programma van een omroeporganisatie waarmee de kabelbedrijven reeds lang bestaande goede contacten hebben.

Publieke omroepen

In een poging het regelen van rechten nog verder te vereenvoudigen en om de kosten voor de kabelabonnees zo laag mogelijk te houden, stellen de kabelbedrijven aan omroeporganisaties die belang hebben bij de doorgifte van hun programma(s) in Nederland steeds de voorwaarde dat zij zelf met de derden die rechten hebben in hun programma's de toestemming voor kabeldoorgifte in Nederland overeen dienen te komen. Op die manier kunnen de rechten op een economisch meer efficiënte en transparantere wijze worden geregeld en wordt het risico van dubbele afdrachten vermeden. In de praktijk regelen vrijwel alle omroeporganisaties die zich met hun programma's op het Nederlandse publiek richten, zowel de private commerciële als de lokale en regionale publieke, zelf de rechten voor kabeldoorgifte. De enige uitzondering hierop vormt op dit moment nog de landelijke publieke omroep. VECAI stelt echter pogingen in het werk om te bereiken dat ook zij dit systeem accepteert. Zelfs omroeporganisaties die internationaal of pan-Europees opereren regelen vaak alle rechten voor kabeldoorgifte zelf, zij het met uitzondering van de muziekrechten (dit komt omdat den nationale Buma's in individuele landen altijd een monopolie hebben voor het regelen van muziekrechten in het desbetreffende land).

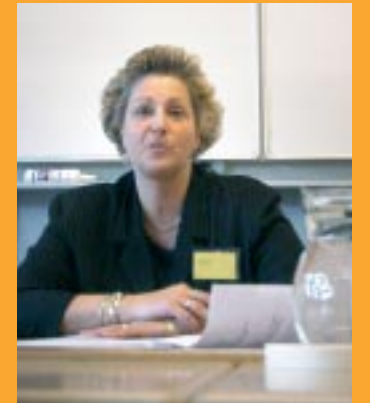
Alle grotere kabelbedrijven hebben afdelingen waar content managers zich fulltime bezighouden met het regelen van de kabeldoorgifrechten; ook VECAI heeft een afdeling die zich hiermee fulltime bezighoudt.

Kaderovereenkomst

Aan dit interessante overzicht willen wij nog toevoegen dat we van Gerie Meier (manager Radio, TV & Kabel Buma-Stemra) doorgekregen hebben dat de kaderovereenkomst, die het mogelijk maakt voor de kabelexploitant om de derdenrechten te regelen, op dit moment alleen geldt voor de zenders ARTE, M6, KABEL 1, N24, NEUN LIVE, PRO SIEBEN, SAT 1, RTL II, SUPER RTL en VOX. De lijst uit het handboek programmaraden is dus achterhaald. Bovendien loopt de kaderovereenkomst dit jaar af en zullen de ervaringen ermee in de komende maanden worden geëvalueerd. Zie voor de meest recente informatie steeds onze website.

Workshops 2004

Op 9 oktober organiseert Kabelraden.nl voor de tweede keer een workshopdag. De dag vindt plaats in "de Blokhoeve" in Nieuwegein. De workshopdag is, anders dan de conferentie, alleen bedoeld voor leden van programmaraden. En de invulling is praktisch gericht: de deelnemers gaan naar huis met suggesties en tips die voor de dagelijkse praktijk van de programmaraad van belang zijn.

Maar deze bijeenkomst heeft toch een iets andere opzet dan de eerste workshopdag. In het middagprogramma willen we bijzondere aandacht besteden aan de toekomst (van programmaraden). De bedoeling is dat dit in een "workshop met de hele zaal" gebeurt.

De workshops gaan over de volgende onderwerpen:

- Commissariaat voor de Media: werkwijze en recente uitspraken.
- Auteursrechten
- Kijk en luistercijfers
- Het Nederlandse radiolandschap
- De driehoek kabelexploitant - programma-aanbieder - programmaraad
- Communicatie: hoe komt mijn programmaraad in de pers?
- Hoe kom ik tot een goed advies?
- Hoe ga ik om met inspraak en reacties?

In het middagprogramma discussiëren we eerst met deskundigen op het gebied van digitale tv, Digitenne en DAB (digitale radio) over ontwikkelingen in de techniek. Vervolgens proberen we gezamenlijk tot een beeld te komen van de (mogelijk) toekomst van programmaraden.

De bijeenkomst belooft dus interessant te worden, zowel voor het huidige functioneren als voor de toekomst van programmaraden! Mis de dag niet, en meld u aan met behulp van de uitnodiging die u heeft ontvangen of via info@kabelraden.nl. (aanmelding vóór 24 september).

Bij uw aanmelding moet u het volgende vermelden: naam, adres, programmaraad, telefoonnummer, emailadres en uw voorkeur voor de workshops die u wilt volgen. U kunt tijdens de dag twee workshops volgen. Bij onze indeling proberen we zoveel mogelijk rekening te houden met de voorkeur van de deelnemers. Deelname aan de bijeenkomst is gratis.

Tot 9 oktober!

"Om enige orde in de chaos te scheppen hebben de gezamenlijke kabelbedrijven een aantal modelovereenkomsten gesloten met rechtenorganisaties en/of omroepen.."

Op 29 juni 2004 werd in Hilversum een workshop gehouden voor programmaraaden, die aan de slag willen met de "basiswebsite" van Kabelraden.nl. Drie gebruikers van de website vroegen wij naar hun ervaringen met de website. Ron Kamphues (programmaraad Bollenstreek), Ronald Lavooi (programmaraad Zuidoost Brabant) en Piet Klein (programmaraad Gelderland Zuid) geven hun reactie.

Heeft uw programmaraad lang moeten nadenken voor deze besloot een website te nemen?

Ron Kamphues: "Eind vorig jaar, na een workshop van Kabelraden.nl over Communicatiebeleid, heeft de PR Bollenstreek een werkgroep ingesteld om een Communicatiebeleid te ont-

Iedere programmaraad zijn eigen website!

wikkelen. Onderwerpen als: "Waar staan we voor?", "Wat wil ik bereiken en voor wie?" en "Hoe kunnen we onze doelen bereiken?" stonden daarbij centraal.

Op basis van de gedefinieerde en geprioriteerde doelgroepen: 1. de inwoners van de Bollenstreek, 2. Gemeenten en Media, etc. kwamen we automatisch bij "Het vergroten van de bekendheid van, en het creëren van draagvlak voor de Programmaraad en zijn activiteiten". De Programmaraad besloot daarop om zo spoedig mogelijk een Website in de lucht brengen. Het initiatief van Kabelraden.nl om de programmaraaden daarbij te helpen, paste daarin precies". Ronald Lavooi: "Nee, we hebben enkel even een afweging moeten maken uit het oogpunt van "toestemming". Als we zelf in plaats van SRE (het gemeentelijk samenwerkingsverband waar deze programmaraad onder valt, red) de website beheren, hoe zit het dan met de eindverantwoordelijkheid van de gemeente ten opzicht van de inhoud. De programmaraad had namelijk al een website, als onderdeel van de SRE-website. We hebben er nu voor gekozen om het zelf te doen omdat het nu eenvoudig was om de website up to date te maken, omdat het format werd aangeleverd en vanwege de standaardisatie met andere programmaraaden". Piet Klein is heel duidelijk in zijn antwoord: "Nee, er werd door de programmaraad direct ingezien dat een website een prima middel is om het contact te onderhouden met de kabelabonnees".

Ron Kamphues en Ronald Lavooi hebben deelgenomen aan de workshop. Wat vonden zij ervan?

Ron Kamphues: "klassikale en gezamenlijke instructies waren verrassend effectief. Als leek op het terrein van Website-beheer is het de docenten gelukt om mij in korte tijd en op ontspannen, maar professionele wijze te leren een

website te beheren".

Ronald Lavooi: "nuttig en leerzaam, een aanrader!"

Wat vindt u van de website?

Piet Klein is kort (maar wel duidelijk!): Prima! Ronald Lavooi meent dat de website goed is, echter iets meer vrijheid (te veel reeds aangevinkte "standaard dingen") zou prettig geweest zijn.

Ron Kamphues vult aan dat de opzet met verschillende aanklik-mogelijkheden voldoet aan het criterium van de programmaraad: er moet duidelijk en gemakkelijk informatie te krijgen zijn over de programmaraad en gelieerde organisaties.

Voldoet deze website aan de verwachtingen van de programmaraad?

De Bollenstreek-vertegenwoordiger meent dat de duidelijke aanklik onderwerpen en korte toelichting het voor de bezoeker gemakkelijk maken om een keuze te maken. Ook het betrekkelijk eenvoudig beheer van de site voldoet aan de verwachtingen. Ook de andere heren zijn tevreden.

Wat zijn volgens u de grootste voordelen van de website?

Piet Klein: "het biedt de mogelijkheid om uit te leggen wat de programmaraad doet, wie er in zitten en welke adviezen de raad heeft uitgebracht. De website die Kabelraden.nl aanbiedt heeft de mogelijkheid om de bezoeker een voorkeur te laten melden voor zenders op tv en radio. Hier wordt veel gebruik van gemaakt." Ron Kamphues: "bekendheid geven aan, draagvlak creëren voor Programmaraad en zijn activiteiten. Burgers en andere doelgroepen informeren over actuele ontwikkelingen, vergaderingen, besluiten, etc. De werkwijze is tevens snel, niet afhankelijk van andere media en de

kosten zijn in verhouding tot advertenties en andere publiciteit laag. De inwoners, de meest relevante doelgroep, zijn gemakkelijk te bereiken, terwijl de inwoners nu ook de programmaraad beter kunnen bereiken".

Ronald Lavooi: "handige structuur, makkelijk data te plaatsen (ook voor niet "nerds"), makkelijk informatie "plakken" van de voorbeeldwebsite."

Is het gebruik van de basiswebsite ingewikkeld?

Ron Kamphues: "met de workshop en met de verstrekte handleiding kan "een kind de was doen" en kan het niet fout gaan!"

Piet Klein: "Nee, zeer intuïtief, het wijst zich eigenlijk vanzelf". Ook Ronald Lavooi vindt de site juist erg eenvoudig in het gebruik.

Heeft u veel reacties gehad op de site?

Piet Klein: "Ja, nadat de site bij de zoekmachines was aangemeld kwamen veel reacties binnen"

Ron Kamphues heeft dezelfde ervaring: "Tot nog toe alleen positieve reacties ontvangen. Onze site wordt echter pas na 15 september officieel geopend. Nu worden nog pasfoto's en persoonlijke belangstellingen etc. van de leden verzameld. Desondanks hebben we in juli 183 en in augustus tot nu toe 82 bezoekers gehad". Ronald Lavooi kan dit nog niet beamen, de website is nog niet zo lang bekend.

Als uw programmaraad ook belangstelling heeft voor een eigen website, kunt u zich melden bij Kabelraden.nl. De volgende workshop vindt plaats op 26 oktober 2004 in Hilversum (vanaf 18.30 uur). U bent van harte welkom!

Toekomst van programmaraaden

Op 25 mei 2004 organiseerde Kabelraden.nl in Utrecht een discussiebijeenkomst over de brief van de minister van Economische Zaken en de Staatssecretaris van Cultuur aan de Tweede Kamer met daarin de stand van zaken met betrekking tot omroep via de kabel (brief d.d. 18 maart 2004, de zogenaamde kabelbrief).

Kabelbrief

In deze brief wordt aangegeven dat het kabinet zal overleggen met onder meer programmaraaden over de verdere ontwikkeling van de effectiviteit van consumenteninvloed. Bij dit overleg zou, volgens Kabelraden.nl, de mening van de programmaraaden goed gehoord moeten worden. Daarom is het van belang vroegtijdig de discussie over de consumenteninvloed en de rol daarin van programmaraaden onderling te bespreken en een gezamenlijke mening te vormen. Deze bijeenkomst was daarin een eerste stap. Zo'n 35 leden van 26 programmaraaden namen deel aan de discussie.

Een uitgebreid verslag van de bijeenkomst vindt u op onze website (onder activiteiten).

Mening van de programmaraaden

Tijdens de bijeenkomst werd de aanzet gegeven om een werkgroep op te richten die zich gaat buigen over de toekomst van programmaraaden. De bedoeling is dat de werkgroep met suggesties komt die in eerste instantie besproken zullen worden tijdens de workshops van 9 oktober (zie elders in dit nummer). Kabelraden.nl kan als steunpunt alleen het gezamenlijk optreden van programmaraaden ondersteunen. Omdat alle programmaraaden en programmaraadsleden uiteraard weer hun

eigen opvattingen hebben, willen we allereerst discussie binnen en tussen programmaraaden op gang brengen. Deze discussie vormt de grondslag waarop Kabelraden.nl in de toekomst activiteiten al of niet gaat ondernemen. Voor die discussie gaf de bijeenkomst van 25

mei het startschot, en daarmee gaan we verder op 9 oktober. En ongetwijfeld daarna nog vaker.

Blijf op de hoogte van de ontwikkelingen via de website of abonneer u op de elektronische nieuwsbrief.

De voornaamste conclusies van de bijeenkomst van 25 mei laten zich in 7 punten samenvatten:

1. **Programmaraaden bestaan om de invloed van consumenten op de diversiteit van een standaard programma-aanbod te waarborgen. Wanneer elke consument afzonderlijk kan kiezen uit alle programma's die op de markt zijn is er keuzevrijheid en kan georganiseerde consumenteninvloed op een standaardpakket worden afgeschaft**
2. **De keuzevrijheid van consumenten wordt niet alleen bepaald door technologie. Economische en juridische factoren kunnen evengoed tot monopolieposities leiden. Ook op andere infrastructures of na digitalisering is georganiseerde consumenteninvloed nodig voorzover de doorsnee consument op een standaardpakket is aangewezen;**
3. **Bij het begrip keuzevrijheid speelt ook de keuzevrijheid van de aanbieder een rol: deze zou niet langer door een gebrek aan doorgiftecapaciteit beperkt moeten worden in zijn mogelijkheden om het programma bij de consument te krijgen;**
4. **Bij de vraag of er volledige keuzevrijheid is moet ook gekeken worden naar bijzondere groepen (ouderen, mensen met een laag inkomen). De kans dat er op papier wel keuzevrijheid is, maar dat deze in de praktijk voor veel mensen onbereikbaar blijkt is niet denkbeeldig;**
5. **Er moet ook aandacht blijven voor ontwikkelingen op radiogebied: welke keuzevrijheid is er straks voor ontvangst van radioprogramma's?**
6. **Een systeem van consumentenbescherming zou rekening moeten houden met regionale verschillen;**
7. **De consument moet erop kunnen rekenen dat programmaraaden hun rol goed spelen. Programmaraaden moeten grotere keuzevrijheid ondersteunen en ondertussen hun invloed op de diversiteit van het pakket goed gestalte te geven. Daarbij moeten ze zowel kritisch blijven kijken naar mogelijkheden om het eigen functioneren zelf te verbeteren als naar mogelijkheden om de steun van anderen (financieel, juridisch, publicitair) te vergroten.**

KORT NIEUWS

TV-advies Alkmaar wordt toch opgevolgd

De dierenzender Animal Planet is binnenkort toch weer via het Alkmaarse kabelnetwerk te ontvangen. UPC Nederland BV heeft hierover onlangs met de eigenaar van Animal Planet, Discovery Networks, overeenstemming bereikt. Dat heeft Discovery Networks aan de Programmaraad laten weten. De Alkmaarse Programmaraad had UPC tot 1 september de tijd gegeven om Animal Planet toe te voegen aan het pakket. Huub Kolen, voorzitter van de Alkmaarse programmaraad, reageerde verheugd op het bericht van Discovery Networks.

France Culture: programmaraad Haarlem vraagt handhaving

De programmaraad Alkmaar is echter nog niet helemaal tevreden: er is nog wel een probleem bij de invoering van het radioadvies. Volgens UPC zijn er problemen rond het regelen van auteursrechten voor France Culture. De Haarlemse programmaraad, die deze zender ook geadviseerd had, heeft inmiddels een procedure aangespannen bij het Commissariaat voor de Media, waaruit duidelijk moet worden of UPC zich terecht op dit argument kan beroepen. Op 29 juni 2004 vond hierover een hoorzitting plaats in Hilversum. Het Commissariaat heeft tot op heden nog geen uitspraak gedaan. Afhankelijk van de uitkomst van deze procedure zal de Alkmaarse programmaraad besluiten nemen over eventuele nadere stappen.

Jurisprudentie

In deze rubriek vindt u jurisprudentie die van belang is voor programmaraden. De uitspraken kunt u terugvinden op de site www.kabelraden.nl

UPC hoeft Eurosport in Friesland niet door te geven.

Op 28 juli heeft de Raad van State(RvS) uitspraak gedaan in de “Bollenstreek zaak”. Het Commissariaat voor de Media (CvdM) was in beroep gegaan tegen de eerdere uitspraak van de rechtbank in Den Haag. De uitspraak komt er op neer dat Casema door de RvS in het gelijk is gesteld. Dit betekent dat er dus in het geval van RTL en SBS terecht sprake is van een zwaarwichtige reden om af te wijken van het advies van de programmaraad. Deze zenders kunnen niet meer geadviseerd worden door “Casema-programmaraden”.

Toelichting

De programmaraad Bollenstreek had in zijn advies van 14 juni 2002 o.a. de zenders van SBS en HMG opgenomen. Casema heeft de programmaraad laten weten het advies wat betreft deze zenders niet over te nemen.

Casema melde dat de zenders van HMG en SBS afzagen van doorgifte in het basispakket, maar alleen nog opgenomen wilden worden in het standaardpakket. (NB: Casema is de enige kabelexploitant waar daadwerkelijk een fysieke scheiding tussen basis- en standaardpakket bestaat).

Voor doorgifte in het standaardpakket had Casema een overeenkomst met de zenders afgesloten.

De zenders willen niet in het basispakket omdat dit ongewenste rasterwisselingen tot gevolg kan hebben en bovendien de zekerheid over gezamenlijke doorgifte van de programma's ontbreekt, in verband met de jaarlijkse advisering door de programmaraad. Zij hebben daarom gekozen voor een meerderjarige gezamenlijke doorgifte (drie jaar) in het ruimere standaardpakket.

De programmaraad heeft vervolgens handhaving van het advies gevraagd bij het CvdM. De programmaraad werd in het gelijk gesteld.

Casema is in beroep gegaan bij de rechtbank. De rechtbank oordeelde dat het ontbreken van toestemming van de zenders voor doorgifte via het basispakket een zwaarwichtige reden vormde voor Casema om af te wijken van het advies van de programmaraad.

Het CvdM heeft deze uitspraak aangevochten bij het hoogste beroepsorgaan: de Raad van State.

Uitspraak Raad van State

Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat er verschillende zwaarwichtige redenen kunnen zijn om van het advies van de programmaraad af te wijken.

Zo kan de kabelexploitant van het advies afwijken indien het in strijd met het recht zou komen (bijvoorbeeld indien het een illegaal programma betreft waarvoor geen binnen- of buitenlandse toestemming is gegeven), een van de verplicht door te geven programma's niet in het advies is opgenomen of bijvoorbeeld als de programmaraad een onvoldoende pluriform pakket adviseert.

De Raad van State leidt hieruit af dat de wetgever heeft willen voorkomen dat de kabelexploitant door het advies in een positie wordt gebracht waarin hij door opvolging daarvan in strijd met (het doel of de strekking van) de Mediawet dan wel andere wettelijke bepalingen zou handelen. In een zodanige positie kan zich ook een kabelexploitant bevinden als een programma-aanbieder geen toestemming geeft voor uitzending van zijn programma's in het basispakket, welke situatie vergelijkbaar is volgens de Raad van State met het ontbreken van auteursrechtelijke toestemming.

Gelet ook op de door de programma-aanbieder genoemde bezwaren tegen doorgifte in het basispakket en hun bezwaren tegen de door het Commissariaat aangedragen alternatieve contracteerwijze bestaat er geen grond voor het oordeel dat er voor Casema mogelijkheden waren om te bewerkstelligen dat de programma's in het basispakket worden doorgegeven.

Anders dan de Rechtbank is de Raad van State van oordeel dat op Casema in dit geval geen (inspannings)verplichting rustte om met

Meld u
aan voor de
WORKSHOPDAG
op 9 oktober

de programma-aanbieder in onderhandeling te treden over opname in het basispakket. Daarbij verwijst men ook naar andere uitspraken van het Commissariaat waarin het standpunt wordt ingenomen dat in het geval een programma-aanbieder uitdrukkelijk te kennen heeft gegeven dat is gekozen voor een andere wijze van verspreiding dan via het basispakket, sprake is van een zwaarwichtige reden om af te wijken van het advies. De RvS volgt het CvdM niet in zijn standpunt dat deze situatie zich van de andere situaties onderscheidt, omdat hier geen sprake is van een 'absolute' weigering aangezien bij de programma-aanbieder wel de wil bestaat voor een zo groot mogelijk bereik. In beide gevallen willen zenders, om hun moverende redenen, niet worden doorgegeven via het basispakket. De rechtbank is dan ook volgens de Raad van State, zij het op gedeeltelijke andere gronden, tot de juiste slotsom gekomen. Het beroep van het Commissariaat wordt dan ook ongegrond verklaard.

Kabelraden.nl zal met programmaraden en andere betrokkenen verder van gedachten wisselen over de gevolgen van deze uitspraak en de consequenties voor de advisering.

COLOFON

KabelRaad is een uitgave van Kabelraden.nl, Stichting Landelijk Steunpunt Programmaraden en verschijnt 4 keer per jaar. Leden van programmaraden en andere geïnteresseerden ontvangen KabelRaad gratis.

Het abonnement is aan te vragen via e-mail (info@kabelraden.nl) of bij Kabelraden.nl, Olympia 1a/b, 1213 NS Hilversum, 035 6462848.

KabelRaad verschijnt onder redactie van Kabelraden.nl en David de Jong (Dutch Media).

Foto's workshops Henk Veenstra

Opmaak wordt verzorgd door Fonts +Files.